

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีกับการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani University and Development of Library in Fundamental School under
Ubon Ratchathani Educational Service area

มะลิวัลย์ สีน้อย ชุสนา นราจันทร์
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
maliwan.s@ubu.ac.th chusana.n@ubu.ac.th

บทนำ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีมีหน้าที่หลักสำคัญอีกประการหนึ่ง นอกจากทำการสอนและวิจัยแล้ว ยังมีหน้าที่บริการทางวิชาการแก่สังคมของชุมชนท้องถิ่น โดยตระหนักถึงเยาวชนที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และปัจจุบันได้มีการผลิตสื่อทางการศึกษาออกมามากมาย หากเด็กมีพื้นฐานทางการศึกษาที่ดี มีการกระตุ้นและส่งเสริมเปิดโลกความคิด และจินตนาการของเด็ก ให้มีความรู้ได้อย่างกว้างไกล ซึ่งสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นหน่วยงานที่ให้บริการวิชาการ ทั้งการให้บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและให้บริการแก่หน่วยงานภายนอก โดยมีภารกิจในการสนับสนุนทางด้านการเรียนการสอนของอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ร่วมทั้งการให้บริการแก่ชุมชน ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมในการให้บริการวิชาการในปี พ.ศ. 2562 แก่ห้องสมุดโรงเรียนในเครือข่ายพันธมิตรและโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เพื่อช่วยสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับห้องสมุดโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี และส่วนหนึ่งที่ควรให้การสนับสนุนด้วยการปลูกฝังนิสัยการรักการอ่านทั้งด้านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการรักการอ่านและการเข้าถึงความรู้ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีมีเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 5 เขตพื้นที่ ตั้งอยู่สุดเขตชายแดนตะวันออกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของภาค และเป็นอันดับ 5 ของประเทศ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี, 2560) ซึ่งโรงเรียนที่สังกัดในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีสภาพพื้นฐานที่แตกต่างกันไป โดยหลักๆ จะเน้นในเรื่องของความพร้อมในด้านการให้ความรู้ทางการศึกษาจากทางด้านห้องสมุดที่เป็นส่วนสำคัญที่มีบทบาทในการให้บริการความรู้ ซึ่งบางโรงเรียนยังมีความพร้อมที่แตกต่างกัน

ดังนั้นมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการที่จะพัฒนาความรู้ทางด้านการศึกษา จึงได้มีการจัดให้บริการความรู้ทางด้านห้องสมุด ที่จะเป็นส่วนช่วยสนับสนุนทางการศึกษา ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญที่ให้ความรู้เพื่อที่จะสามารถเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ให้มีความทันสมัยและนำเข้าไปให้บริการ
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการใช้สารสนเทศ สามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง และเรียนรู้การใช้ห้องสมุดได้ถูกต้อง
3. เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านห้องสมุดแก่บุคลากรที่จะทำหน้าที่เป็นครูบรรณารักษ์ให้เข้าใจถึงวิธีการจัดหาหนังสือ จัดเตรียมหนังสือ การจัดห้องสมุดและการดำเนินกิจกรรมห้องสมุด

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. ติดต่อประสานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เขตที่ 1-5 เพื่อคัดเลือกรายชื่อโรงเรียนเพื่อที่คัดเลือกเข้าร่วมจัดพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน โดยจัดทำหนังสือประสานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1-5 ขอความอนุเคราะห์ให้ส่งรายชื่อโรงเรียนที่จะให้สำนักวิทยบริการให้ความรู้ทางด้านห้องสมุดและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยทางสำนักวิทยบริการจะเป็นผู้คัดเลือกรายชื่อที่ส่งมา
2. แต่งตั้งคณะทำงานผู้เข้าร่วมกิจกรรม
3. ลงพื้นที่ออกสำรวจโรงเรียนตามที่เขตได้จัดส่งรายชื่อโรงเรียน โดยการคัดเลือกโรงเรียนเขตละ 2 โรงเรียน จาก 5 เขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งสิ้น 10 โรงเรียน

ภาพการสำรวจโรงเรียน

ภาพคณะศึกษานิเทศก์เยี่ยมชมการจัดกิจกรรมที่โรงเรียน

ภาพคณะศึกษานิเทศก์เข้าร่วมการมอบหนังสือที่โรงเรียน

4. บรรณารักษ์ลงพื้นที่ที่โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือก เพื่อสอบถามเรื่องนโยบายการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน และความต้องการด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำนักวิทยบริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการห้องสมุด
5. บรรณารักษ์จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และหนังสือ เพื่อเตรียมไปออกจัดกิจกรรมและให้คำแนะนำ และมอบหนังสือให้ห้องสมุดโรงเรียน
6. จัดประชุมเตรียมการออกจัดกิจกรรมให้ความรู้กับทางโรงเรียน โดยกำหนดวันที่เตรียมลงพื้นที่โรงเรียน
7. จัดทำหนังสือถึงทางโรงเรียนและพื้นที่เขตการศึกษาเขตที่ 1- 5 เพื่อกำหนดวันที่จะออกไปจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับโรงเรียน
8. ดำเนินการออกจัดกิจกรรม โดยให้ความรู้ด้านห้องสมุดกับครูที่ดูแลรับผิดชอบห้องสมุดและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจำนวน 10 โรงเรียน
9. ให้ความรู้เรื่องห้องสมุดสีเขียว ในการรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อม
10. ประเมินและสรุปผลในกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการโดยถ่ายทอดความรู้ทางด้านการบริหารจัดการห้องสมุด และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โครงการมหาวิทยาลัย

ภาพการจัดกิจกรรมและมอบหนังสือที่โรงเรียน

ภาพการให้ความรู้ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเป็นห้องสมุดสีเขียว

ภาพการให้ความรู้การสืบค้นข้อมูลเพื่อให้นักเรียนสามารถสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ

อุบลราชธานีกับการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี จำนวน 10 โรงเรียน ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 742 คน ได้แก่ พื้นที่การศึกษาเขต 1 ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองเป็ด จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมจำนวน 60 คน และ โรงเรียนดอนมดแดง บ้านดงบัง จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วม 69 คน พื้นที่การศึกษาเขต 2 ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือ จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วม 88 คน และโรงเรียนบ้านดงแดง จำนวน 68 คน พื้นที่การศึกษาเขต 3 ได้แก่ โรงเรียนนางาม(พลแก้วอุปถัมภ์) จำนวน 61 คน และโรงเรียนบ้านกุ่ม จำนวน 70 คน พื้นที่การศึกษาเขต 4 ได้แก่ โรงเรียนบ้านแกนาคำ จำนวน 72 คน และโรงเรียนบ้านสำโรงครูประชาสามัคคี จำนวน 72 คน พื้นที่การศึกษาเขต 5 ได้แก่ โรงเรียนบ้านอุดมสามัคคี จำนวน 89 คน และโรงเรียนบ้านกลาง จำนวน 93 คน

จากการดำเนินงานโครงการ ได้ประเมินผลจากการดำเนินการในมิติของนักเรียนและมิติของครูโรงเรียนที่ร่วมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ ดังนี้

1. ประสพการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านการบริหารจัดการห้องสมุดให้กับครูที่ดูแลห้องสมุดโรงเรียนทั้ง 10 โรงเรียนมีความเข้าใจในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดเตรียมหาสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยในการเรียนการสอน และรู้จักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ มีนิสัยรักการอ่าน

ภาพหลังจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2. จากการประเมินด้วยการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ดูแลห้องสมุด พบว่า ครูและนักเรียนรู้สึกยินดีเป็นอย่างมากที่สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้ออกไปให้ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการห้องสมุดและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เนื่องจากครูที่ทำหน้าที่ดูแลห้องสมุด มีภาระงานสอนและภาระงานดูแลห้องสมุดทำให้ไม่ได้ดำเนินงานด้านห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ และครูที่ได้มาดูแลห้องสมุดก็ไม่ตรงตามทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ดังนั้น การที่บรรณารักษ์จากทางสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีมาให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการห้องสมุด และให้ความรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ มีนิสัยรักการอ่าน และจะได้ประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ด้านทางสังคม คุณครูมีความรู้ทางด้านห้องสมุดและสามารถนำความรู้ไปช่วยพัฒนาห้องสมุดให้เกิดความรู้เพื่อนำไปสู่นักเรียนในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเพิ่มระยะเวลาในการออกจัดกิจกรรมและให้ความรู้ที่โรงเรียนเพิ่มขึ้น
2. ควรเพิ่มจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทำให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมมากขึ้น
3. ควรจัดให้เป็นโครงการต่อเนื่อง เพื่อให้โอกาสโรงเรียนอื่นได้เข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาห้องสมุดให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน